

.....

Protokół nr 02/2025

z II posiedzenia Grupy tematycznej do spraw podejścia LEADER

w dniu 29 kwietnia 2025 r.

W dniu 29 kwietnia 2025 r. odbyło się II posiedzenie *Grupy tematycznej do spraw podejścia LEADER*. Zgodnie z obowiązującym zarządzeniem dyrektora Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie z dnia 13.03.2024 roku w sprawie powołania *Grupy tematycznej do spraw podejścia LEADER*, w posiedzeniu wzięli udział przedstawiciele: Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, samorządów województw, regionalnych sieci LGD, grupy roboczej w sprawie wdrażania koncepcji inteligentnych wsi działającej w ramach Komitetu Monitorującego PS WPR na lata 2023-2027 oraz jednostki centralnej Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich +. W posiedzeniu uczestniczyło 49 osób.

Spotkanie otworzył przewodniczący GTL Piotr Sadłocha, prezes zarządu Polskiej Sieci LGD – Federacji Regionalnych Sieci LGD. Odnosząc się do programu spotkania przewodniczący poinformował, że na prośbę przedstawicieli Agencji proponuje w agendzie zamienić kolejność punktu 5 pt. *Wdrażanie projektów grantowych*, z punktem 3 pt. *Pierwsze doświadczenia z wykorzystania ePUE i CSOB w naborach LGD*. Zamiana kolejności prezentacji ma umożliwić pani Joannie Gierulskiej, zastępcy prezesa Agencji, dojazd na spotkanie i wzięcie udziału w dyskusji na temat doświadczeń z wykorzystania systemów informatycznych w ARiMR. W wyniku ogłoszonego głosowania porządek obrad z zaproponowaną zmianą został przyjęty jednomyślnie.

W pierwszej części spotkania pani Jolanta Perkowska, zastępca dyrektora Departamentu Działan Delegowanych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, przedstawiła system informatyczny dedykowany realizacji projektów grantowych. Gotowość merytoryczna oraz techniczna systemów ePUE i Centralnego Systemu Obsługi Beneficjenta (CSOB) do obsługi pierwszych naborów planowana jest na 23 czerwca 2025 r. Testy systemu, we współpracy z samorządami województw, zaplanowano na maj br. Obecnie przygotowywane są: regulamin naboru, instrukcje wypełniania wniosku, instrukcja stanowiskowa obsługi wniosków dla pracowników samorządów oraz dokumenty szkoleniowe dla pracowników samorządów województw, które zostaną udostępnione na platformie e-learningowej.

Pan Łukasz Józefowicz, naczelnik Wydziału Wsparcia Systemu ARiMR, zaprezentował makietę formularza wniosku o przyznanie pomocy dla projektów grantowych, zachęcając uczestników do zgłaszania ewentualnych błędów. Wskazał również na znaczenie poprawnego numerowania naborów oraz odniósł się do autoryzacji wniosku przez beneficjenta jako osoby

fizycznej. Wyjaśnił, że beneficjenci nie muszą zakładać numeru EP (Ewidencja producentów), aby autoryzować wnioski – wystarczy skorzystać z narzędzia mObywatel. Natomiast w przypadku składania wniosku jako osoba fizyczna beneficjent musi założyć numer EP.

Lokalne grupy działania zaproponowały, aby we wniosku była możliwość wyboru więcej niż jednego rodzaju grantobiorcy.

Pani dyrektor podkreśliła wagę dobrej współpracy między różnymi wykonawcami systemów a ARiMR, ponieważ podejście LEADER jest bardzo złożone, a najtrudniejszym elementem jest integracja systemów ePUE i CSOB.

W drugiej części wystąpienia przedstawiciele Agencji przedstawili doświadczenia z wykorzystania platform ePUE i CSOB w procesach naborów prowadzonych przez LGD. Pani Jolanta Perkowska zaprezentowała dane dotyczące liczby ogłoszonych naborów na realizację Lokalnych Strategii Rozwoju, liczby złożonych wniosków oraz wnioskowanej kwoty pomocy – z podziałem na poszczególne województwa i LGD. Do dnia posiedzenia zarejestrowano 197 naborów (we wszystkich województwach z wyjątkiem kujawsko-pomorskiego) w ramach, których złożono 1568 wniosków na łączną kwotę blisko 280 mln zł.

Pani dyrektor omówiła także harmonogram testów odbiorczych oraz planowaną dostępność funkcjonalności systemowych (ePUE i CSOB) na środowisku produkcyjnym – m.in. w odniesieniu do umów i aneksów w ramach komponentu „Wdrażanie LSR” oraz wniosków o płatność dla komponentu „Zarządzanie LSR”. Prace testowe rozpoczęły się w kwietniu 2025 r. i zakończą się odpowiednio w lipcu i listopadzie 2025 r. Dodatkowo pan Łukasz Józefowicz omówił najczęściej występujące błędy w systemie CSOB.

Podczas dyskusji LGD zgłosiły m.in. propozycje zwiększenia pola opisu projektu, aby wnioskodawca mógł szczegółowo przedstawić w jaki sposób projekt odpowiada na kryteria wyboru operacji bez konieczności tworzenia załączników, postulowały skrócenie zbyt długich terminów odpowiedzi dla wnioskodawców, przy założeniu, że LGD mają łącznie 60 dni na rozpatrzenie naboru oraz zwróciły uwagę na problem braku informacji o załącznikach dodawanych przez beneficjentów po złożeniu wniosku. Dyskutowana była również kwestia zagubionych wniosków beneficjentów w systemie, co wzbudziło niepokój w kontekście zakończonych naborów i rozpoczęciem ich oceny, zwłaszcza naborów dedykowanych przedsiębiorcom. Przedstawiciele Agencji zadeklarowali wsparcie lgd LGD w rozwiązywaniu błędów systemowych oraz wdrożenie stosownych usprawnień.

W kwestii generowania rocznych sprawozdań z systemu pan Łukasz Józefowicz zapewnił, że samorządy województw będą przekazywać raporty z postępów realizacji interwencji LEADER w poszczególnych LGD. Pan Grzegorz Wirtek, zastępca dyrektora Departamentu Wspólnej Polityki Rolnej MRiRW, poinformował, że grupa robocza ds. monitorowania i sprawozdawczości RLKS opracowała wzór sprawozdania rocznego, kompatybilny z danymi pozyskiwanymi z „hurtowni danych” ARiMR.

W drugiej części posiedzenia pani Beata Rodak, naczelnik Wydziału Aktywizacji Obszarów Wiejskich w MRiRW, przedstawiła propozycje zmian w *Wytycznych szczegółowych dla interwencji I.13.1 – LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)*.

Zmiany mają charakter porządkujący i doprecyzowujący, a projekt wytycznych będzie konsultowany przed ostatecznym przyjęciem.

W trakcie dyskusji przedstawiciele LGD zaproponowali połączenie dwóch obszarów wsparcia: „Poprawa dostępu do małej infrastruktury publicznej” i „Poprawa dostępu do usług dla lokalnych społeczności”, wskazując na wzajemne przenikanie się zakresów a jednocześnie potrzebę umożliwienia zakupu wyposażenia, np. do świateł. Pan Grzegorz Wirtek potwierdził zasadność uwag i zapowiedział dalsze konsultacje z uwzględnieniem możliwości systemowych Agencji. Pani Beata Rodak przypomniała, że w założeniu zakres „dostęp do usług” miał wspierać działania innowacyjne (np. transport na żądanie), a nie jedynie inwestycyjne. Pan Piotr Sadłocha zaproponował rozszerzenie zakresu „małej infrastruktury” o możliwość zakupu środków trwałych.

W punkcie dotyczącym międzynarodowych projektów współpracy, prezes Polskiej Sieci LGD, odnosząc się do informacji z marcowego posiedzenia Podgrupy LEADER i Rozwoju Terytorialnego Europejskiej Sieci WPR zapytał, dlaczego polskie LGD nie mogą być beneficjentami projektów współpracy, jak ma to miejsce w innych krajach UE. Pani Beata Rodak odpowiedziała, że aktualne przepisy nie przewidują zmian w planie strategicznym WPR 2023-2027 w tym zakresie oraz powrotu do modelu wdrażania projektów współpracy z okresu programowania 2014-2020. Obecnie LGD mogą pełnić rolę animatorów i inicjatorów projektów w partnerstwie lub partnerskich. Ustalono, że Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich nadal będzie wspierać kojarzenie partnerów do współpracy i przekazywać informacje o projektach z innych krajów do polskich LGD.

W sprawach różnych pan Andrzej Hałasiewicz, koordynator grupy ds. smart wsi, zapytał o rozwój inicjatywy smart village w ramach LEADER. Pani Jolanta Perkowska poinformowała, że 23 czerwca 2025 r. planowane jest uruchomienie systemu informatycznego obsługującego projekty grantowe dla smart village, natomiast wdrażanie koncepcji inteligentnych wsi w ramach interwencji „Infrastruktura na obszarach wiejskich” planowane jest na styczeń/luty 2026 r.

Na zakończenie spotkania przewodniczący poruszył temat operacji własnych i nowej interpretacji z grudnia 2024 r., wyłączającej możliwość realizacji wszystkich projektów miękkich (np. dotyczących wykluczenia społecznego). LGD wskazywały, że w okresie programowania 2014-2020 były realizowane przez nich wartościowe projekty własne np. w zakresie zmian klimatycznych lub projekty dotyczące seniorów czy młodzieży niepełnoletniej, dla których napisanie wniosku nie jest możliwe ze względu na nadmierną biurokrację czy brak środków finansowych. Dyrektor Wirtek wyraził sceptycyzm wobec operacji własnych LGD i zasugerował, że mogą je realizować inne instytucje działające na obszarze LGD. Kontynuując swoją wypowiedź wyraził zaniepokojenie, że mimo iż lokalne grupy działania od 20 lat działają na swoim terenie, pełniąc rolę aktywizującą i inicjującą, to jedynie one mogą napisać wniosek. Zapytał retorycznie: „Czy jeśli skończy się finansowanie podejścia LEADER to nie będzie społeczeństwa obywatelskiego? Nowa interpretacja dotycząca projektów własnych wyklucza możliwość realizacji zakresu wsparcia *Włączenie społeczne* w ramach tych projektów, co może stanowić poważny problem dla tych LGD, które zaplanowały w swoich LSR realizację tego zakresu poprzez projekty własne.

Po wyczerpaniu porządku obrad oraz ustaleniu wniosków z posiedzenia przewodniczący zakończył posiedzenie GTL.

Wnioski i ustalenia z posiedzenia:

1. Propozycja LGD dotycząca usunięcia ograniczenia wyboru tylko jednego rodzaju grantobiorcy we wniosku grantowym.
2. Potrzeba rozwiązania przez ARiMR kwestii komunikacji w przypadku zagubionych wniosków beneficjentów w systemie informatycznym.
3. Propozycja ogólnego podejścia do opisywania wniosków grantowych, ponieważ szczegółowe opisy zawężą liczbę składanych wniosków o powierzenie grantów.

Załączniki:

1. Agenda II posiedzenia GTL
2. Prezentacja: *Pierwsze doświadczenia z wykorzystania ePUE i CSOB w naborach LGD i Wdrażanie projektów grantowych z wykorzystaniem systemów informatycznych*
3. Prezentacja: *Centralny System Obsługi Beneficjenta dla ARiMR*
4. Prezentacja: *Omówienie planowanych zmian w Wytycznych szczegółowych dotyczących interwencji I.13.1 – komponent Wdrażanie LSR*
5. Zapis II posiedzenia GTL w formie nagrania (dostępny w zasobach CDR w Brwinowie Oddział w Warszawie).

Sporządziła: Agata Markuszewska, jednostka centralna KSOW, CDR Oddział Warszawa